

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Goppa 17/III.

Izdaja: konsorcijska Malega lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

«Mali List» - C. C. Post.

Licejska knjižnica (Dr. Puntar)
LJUBLJANA - (JUGOSLAVIJA)

Odg. urednik Ivan Presel

Male novice

Mali koledar.

Petek, 16. januarja: Marcel. — Sobota, 17.: puščavnik Anton. — Nedelja, 18.: Priska. — Ponedeljek, 19.: Marij. — Torek, 20.: Sebastijan (Boštjan). — Sreda, 21.: Neža. — Četrtek, 22.: Vincencij. — Petek, 23.: Mar. zaroka.

Davčni koledar.

Do 31. januarja pošlje davčni urad vsakemu davkoplačevalcu seznam vseh davkov, ki so mu bili odmerjeni.

Nesreča v kamenolomu.

V nabrežinskih kamenolomih se je ponesrečil delavec Valentin Šusteršič z Gorjanskega. Utrgala se je skala in mu priletela na nogo. Peljali so ga v Trst v bolnišnico.

Nova pesem za moški zbor.

Kot četrti priloga „Našega Čolnčiča“ je izšla „Pevska koračnica“ za moški zbor, zložil Vinko Vodopivec. O tej skladbi piše v Cerkvenem glasbeniku dr. Kimovec: Živahna, krepka skladba za moški zbor, z mehkim triom, ki se ji bodo povsod vrata odpirala na stečaj, zlasti ker je tudi besedilo (Domen) vžigajoče; pred vsem pa bodo Primorci imeli v njej močno bodrilo. — „Pevska koračnica“ se dobiva v Katoliški knjigarni v Gorici, Via Carducci št. 2. — Cena 1 lira.

Dobro je povedal.

V neki goriški šoli se je to zgodilo. Laški učitelj se je hudo razjezil nad nekim učencem, ker govori na ulici slovenski. V šoli ga je vprašal, zakaj da govori slovenski, quella brutta lingua. Nato je korajžni 13½ letni deček odgovoril po laško: «Oprostite, gospod učitelj. Kateri jezik govorite Vi doma? Učitelj se začudi in gleda fanta. Neustrašeni učenec pa: «La lingua ke lej parla, že madre-lingua o lingua de porco?» Učitelj: Io parlo la madrelingua. — Nato učenec: «Tudi jaz govorim materni jezik.»

Pravi odgovor.

Pošiljam 6 naročnikov za «Mali list». To naj bo najboljši odgovor gospodu pri «Edinosti», ki je prišel agitirat med nas. Kraški kmetje, ali se spominjate onih 72 Lir, katere ste morali dokladati? I. M.

Posvetovanje milijonarjev.

V Parizu so se sestali vsi lastniki paroplovnih družb, ki oskrbujejo zvezo v severoatlantskem morju med Evropo in Ameriko. Vsi so milijardarji, to se pravi vsak premore po več ko en tisoč milijonov. Menili se bodo, kako bodo še več zaslužili. Ako se domeni, zvišajo poljubno prevozne cene. To je kapitalistično gospodarstvo!

Govor poslanca Besednjaka.

O govoru dr. Besednjaka v rimskem parlamentu piše Učiteljski list, ki je glasilo slovanskih učiteljev v Italiji, naslednje: Poslanec dr. Besednjak je imel v državnem zboru daljši govor o šolskem vprašanju pri nas. Odločno je nastopil za poteptano načelo, da se pouk vrši v materinem jeziku. Z nastopom poslanca Besednjaka se je prenesla borba za šolo tudi v zbornico, kjer najbrže ne preneha, dokler se ne strmoglavijo Gentilejevi nepedagoški poizkusi.

Črne številke.

V Trstu so leta 1923. sklenili 1504 zakone, v preteklem letu pa samo 931 zakonov. Predlanskim se je rodilo 3696 otrok, lani le 3080!

Kako lahko daš svojo kri za druge in zaslužiš denar povrhu

Do svetovne vojne se zdravniki le v redkih slučajih poskusili dovajati bolnikom tuje kri s pretakanjem (transfuzijo). Osebe, na katerih se je operacija izvršila se pogosto umrle ali pa težko zbolele. Danes je ta nevarnost izginila in vsakdo lahko brez nevarnosti dobi injekcijo tuje krvi. Te vrste operacij so se v zadnjih letih tako izpopolnile, da moremo reči, da je tehnika, uporabljena l. 1914., k današnji to, kar je samokolnica v primeri z avtomobilom.

POČEM JE KRI.

Za ta napredek se imamo zahvaliti nekaterim znanstvenikom: Američan Moss je pokazal, da se ljudje delijo v štiri krvne skupine in da se samo pri ljudeh ene in iste skupine da kri injicirati brez nevarnosti. Če na primer bolnik spada v II. skupino, sme dobiti kri samo od osebe, ki spada v isto skupino. Vendar pa osebe, ki spadajo v IV. skupino, lahko oddajajo svojo kri komurkoli in osebe I. skupine lahko dobi kri od kogarkoli. Danes na primer iščejo po Parizu mnogo oseb, ki spadajo v IV. skupino. Ti prodajajo svojo kri komurkoli, kdor jo rabi. To so profesorji svoje vrste. Kri jim plačujejo približno gram po 1 frank. Navadno je treba injekcije 200, 300 ali 400 gramov krvi za eno transfuzijo, možak dobi torej za svojo kri 200, 300 ali 400 frankov. Tako je marsikdo, ki je brez dela, ali slabo služi, zelo zadovoljen, da more

dati nekaj svoje krvi in si na ta način služiti denar.

NOBENE NEVARNOSTI.

Pred leti je se obstojala nevarnost, da se kri strdi, če teče po cevi od dajalca k jemalcu; v tem slučaju je jemalec moral umreti. Profesor Jeanbrau (Montpellier) je pokazal, da se kri ne strdi, če se ji pridene malo nitrata sode. To metodo so Francozi uporabljali med vojno in z njo rešili veliko število ranjencev.

Kri, ki se v tej zmesi vlije v novo telo, pa večkrat povzroča mrzlico. Radi tega je dr. Bécart, asistent kirurga Viktorja Paucheta izumil nov aparat za injiciranje čiste krvi. Transfuzija se na ta način izvršuje zelo lahko in varno. Pri tej novi metodi ne obstoja noben dotik med dajalcem in jemalcem, ki so niti ne vidita.

PUSČANJE KRVI TOREJ NESE.

Transfuzija krvi pa ne škoduje dajalcu, temveč mu je nasprotno zelo koristna. Neki pariški zdravnik, specialista transfuzije krvi, je dejal, da je v Parizu med štirimi milijoni prebivalcev en milijon, za katere bi bilo jako dobro, če bi jim puščali kri, ker imajo premočan krvni pritisk v žilah, in en milijon ljudi, ki bi morali dobiti krvi, ker so slabokrvni ali pa ker imajo preslab krvni pritisk v žilah.

Transfuzija je danes čisto vsakdanja zdravilna metoda, kot na primer injekcija kakšnega umetnega seruma.

Gospodinjki tečaj v zavodu šolskih sester v Tomaju.

Z mesecem februarjem se otvori v imenovanem zavodu nov petmesečni gospodinjki tečaj. Prošnje za sprejem, katerim je priložiti krstni list, zdravstveno spričevalo in zadnje šolsko spričevalo, se pošljejo na vodstvo zavoda najkasneje do 25. januarja t. l. Mesečnina znaša 150 lir, vpisnina 50 lir. Podrobnejša poročila se dobe od vodstva ustmeno ali pismeno.

Pruska banka osleparjena.

V Berlinu so imeli čez praznike velik bankirski škandal. Prišlo je na dan, da je bila pruska državna banka osleparjena od raznih visokih sleparjev za 85 milijonov lir. Ves kapital in vse rezerve so šle pozlu. Oblast je zaprla razne osumnjene kapitaliste in tudi ravnatelj banke.

Naročnikom Mladike.

Naročajte «Mladiko» ne več pri Kat. tisk. društvu v Gorici, ampak naravnost na naslov: Uprava Mladike, Prevalje-Jugoslavija. Mladika stane za 1925. dinarjev 100.

Za napredek naših fantov.

Kmetko-delavska zveza priredi v Gorici socialno politični tečaj za svečnice. Najboljši predavatelji bodo govorili o socializmu, o politiki, o gospodarstvu in o drugih vprašanjih. Skupine Kmetko-delavskih zvez naj pošljejo svoje najboljše člane na ta tečaj. Po možnosti se bodo sprejeli na tečaj tudi nečlani iz Tržaške, Istre, Notranjske ter s Kraša. Tečaj bo trajal od 31. januarja (sobota) popoldne preko nedelje do ponedeljka zvečer. Zveza poskrbi za ceno hranila in ceno prenočišča. Kdor se hoče tečaja udeležiti, naj se takoj javi v pismu na naslov: Kmetko-delavska zveza v Gorici, via Mameli 5.

Nevarni črni Bratuž.

Dornberška Čitalnica je povabila maskarja Fr. Bratuža iz Gorice, da pripravi tudi razne potrebščine za scenerijo pri igri «Peterčkove poslednje sanje». Gospod Bratuž, kateremu pravijo «Črni Bratuž», da ga tako ločijo od petih bratrancev z enakim imenom, je pripravil v Gorici razne lesene sulice za igro. Policija je to videla. Zato so oblastniki sklicali sejo in so ugotovili, da se mora kje kuhati revolucija proti snopu. Nekaj dni kasneje so detektivji prišli v Bratuževo stanovanje ter izvršili strogo preiskavo, ker so iskali orožja. Pa niso našli ne bombe ne strojnih pušk in niti kanonov. Zdaj so gospoda v dvomu: ali Črni Bratuž sploh ni imel orožja; to ni mogoče, kar je pričal pohod na Dornberg. Kdaj pa je mogel pred policijo skriti vseh 30 kanonov, ki jih ima, tega ne razumejo.

Agitatorji.

Po deželi lazijo ob nedeljah trije plačani najeteži ter na sestankih zbirajo po pet lir za kapitalistično edinjsko društvo. Vprašajte dotične, zakaj je predsednik tega društva odklonil naš predlog, naj se začne pomožna akcija za rešitev Kmetijsko-vrtnarske zadruge, da bi se rešili reveži? — Ako bo priznal greh, ploskajte ter zapodite ga. Ako pa bo stvar zagovarjal, potem pozovite ga, naj skliče na istem mestu še en sestanek ter naj bo povabljen zraven tudi zastopnik «Malega lista». Potem bomo videli, ali se bo še upal zagovarjati svoje sleparije.

Potrpljenje.

Nekteri naročniki vprašujejo, kdaj pride «Ljudska pratika». Naznanjamo vsem, da jo bodo prejeli, samo naj blagovolijo potrpeti, ker ima ob novem letu uprava polne roke dela. Pride vse na vrsto.

MIHEC: Kaj je to demagogija?
JAKEC: o povej mi, učenik.
JAKEC: Če se edinjaš izvija in se kaže kot svetnik.

Beleške.

Rešilna slamica. Ko so prišli snoparji v zadrego in jih ljudje v trumah zapuščajo, tedaj vpijejo: Narod je v nevarnosti, zato držimo složno skupaj! Podobno delajo tudi naši edinjaši. Ko so začutili, da jih narod zapušča, začeli so s posebno vneto nabijati stare pesem: Narod je v nevarnosti! Pa kakor italijanski narod ve, da je za vsako ceno treba najprej odstraniti snoparje, ki mu le škoduje, tako ve tudi slovensko in hrvaško ljudstvo, da edinjska stranka misli samo nase, kadar vpije o nevarnosti. Italijani bodo pometli Mussolinija in njegovo gardo, Italija pa bo ostala in se oddahnila. Slovenci in Hrvatje pa bodo prezračili svojo hišo in bo potem bivanje v njej prijetnejše. Ljudstvo že zna razločevati, kaj je «narod» in kaj «stranka». Tu se ne da več slepomišiti. Edinjšem lahko zapojemo fisto: Vse bo vihar razdjal, narod pa zmiraj stal!

Liberalno-kapitalistično naziranje. Tako je zapisano v «Ljudski pratiki» o dr. Wilfanu. Izraz pa ni vseh stari guvernerji «Edinosti», ki nas je brž potegnili za ušesa. Če bi bili zapisali, da ima Wilfan «krščansko-socialno» naziranje, bi se bili zlagali in «Edinost» tudi ne bi bila zadovoljna, ker ji je krščanski socializem zopern. Ako bi šteli Wilfana med socialiste, naj si bo že med revizioniste ali marksiste, bi se nam «Edinost» popravici smejala. Če bi ga deli med komuniste ali boljševike celo, bi pa «Edinost» napisala kakšen gromski «fej!» češ da smo ga hoteli spraviti v zapor. Ostalo je tedaj le še «liberalno-kapitalistično naziranje» in glejte čuda golemoga: tudi to ni prav. Se reče, prav je že, toda sliši se neprijetno. In kar se neprijetno sliši, se ne sme reči, pravijo stroga tetka.

Zvita kača. «Edinost» se mnogo peča s članki, ki jih prinaša «Piccolo» o sporu med Slovenci. Svoje besede in rečenice pa «Edinost» tako prebrisano postavlja, da med vrstami očita svojim nasprotnikom narodno izdajstvo. A kar sproti se hlina, da noče delati nobene krivice. Tudi stara klepetulja, ki se ne more vzdrževati obrekovanja, rada pristavlja: Saj ne rečem nič, samo tako ti povem....

Boljševiki in fašisti. Tudi med Slovenci čuješ, zlasti edinjaše — kapitaliste z dežele — govoriti, da je bilo gorje za železniško upravo, ko so bili komunisti na moči (1919. — 1921.), fašisti pa da so železnice spravili v red. Računi govori o nekoliko drugače. Železniška uprava je naročila v prvih 6 mesecih 1920. leta 5954 vagonov, letos v istem času pa nobenega, ker — ne more. Tistega leta so imele železnice rezervnega kapitala čez 14 milijonov lir — letos ga imajo pa le 105 tisoč lir.

Kako je s politiko

V Italiji

se je razburjenost božičnih dni nekoliko polegla. Opozicija se je morala prepričati, da ni mogoče vreči sedanje vlade kar na hitro. Opozicija je razdeljena v dva tabora. Eni so «na Aventinu», to se pravi, oni sploh ne prihajajo v državni zbor. To so socialisti, popolari in Nittijevi demokratje. Poseben opozicijski tabor pa je v zbornici in se udeležuje sej. To so liberalci, ki se družijo okoli Giolittija, Orlanda in Salandre, ki je šele pred kratkim prestopil od vladne večine k nasprotnikom. Oba tabora se vabita med seboj. «Aventinci» bi hoteli, naj tudi liberalci zapuste Mussolinijev parlament, liberalci pa kličejo one v zbornico, češ tukaj se moramo zediniti, da enkrat pošteno pokadimo fašistom pri glasovanju. Kateri tabor bo privabil drugega k sebi, se danes še ne ve. Da ne morejo kmalu skup, je kriva tudi medsebojna zavist, ker nobeden ne bi rad pomagal drugemu v sedlo, sam pa ostal na tleh.

Nove postavbe.

Med tem si Mussolini pridno izmišlja nove postavbe. O volilnem zakonu, smo že poročali. Še ta mesec utegne priti do tega, da ga parlament odobri in kralj podpiše. Važno bo v tem zakonu posebno to, da bo odpravljena enaka volilna pravica. Volilci, ki so visokega stanu, bodo imeli več glasov, preprosti človek pa samo enega. Ta način se zove «pluralna» volilna pravica.

Mussolini hoče spremeniti tudi društveni zakon. Dosedaj je bilo snovanje društev v Italiji popolnoma svobodno. Sedaj pa bo oblastnija morala dati milostno dovoljenje, da se bo smelo kako društvo začeti. Vračamo se nazaj v avstrijske čase, ko so gospod cesarski namestnik regirali «moje ljube narode».

Nemčija.

Ob novem letu bi morali zavezniki Francozi in Angleži izprazniti kolinško deželo, kakor je bilo dogovorjeno svoj čas. Pa tega niso storili. Izgovarjajo se, da tudi Nemčija ni storila svoje dolžnosti. Pa to ni res. Oni hočejo le pritiskati na Nemčijo, da bi se udala v trgovinskih pogajanjih ter dovolila velike ugodnosti francoskim kapitalistom. Tako spravljajo kapitalisti zopet v nevarnost svetovni mir. Nemčija že več kot en mesec ne more dobiti ministrskega predsednika, ker se socialne in nacionalistične stranke ne morejo združiti k skupnemu delu. Če pojde tako naprej, bo tudi tam potrebna diktatura ene stranke.

Jugoslavija.

Važen dogodek iz politične borbe je odločitev zagrebškega sodišča, da se Radić in njegovi tovariši oproste obtožbe ter izpuste na svobodo. Sodišče

smatra, da niso dani zadostni dokazi za njihovo krivdo, ki jim jo očita vlada, češ da so delali proti državi. Pogum zagrebških sodnikov je vzbudil veliko pozornost po vsej državi, ker so se drznili nasprotovati vsemogočnemu Pašiću. Seveda je gotovo, da bodo kaznovani, ker si drznejo imeti svoje mnenje. V stvari mora izreči svoje sodišče. Vendar vlada v nobenem slučaju ne bo odnehala, vsaj pred volitvami ne. Po volitvah pa bo najbrž pustila može iz zaporov.

Jubilej velikega moža.

Te dni je praznoval v Gorici dr. Anton Gregorčič 50. letnico svojega mašništva in 73. rojstno leto. V mašništvu je bil posvečen pred 50. leti; kmalu nato je postal učenik bogoslovja v Gorici.

Dr. Gregorčič kot politik.

V javno življenje je stopil leta 1883., torej pred 50. leti. Dr. Gregorčič je bil politik: bil je deželni in državni poslanec za Goriško ter politični voditelj goriških Slovencev že v davni dobi, ko so bila znana imena Coronini, Tuma, Grča. Ustahovil je v Gorici prvo politično organizacijo za goriške Slovence. On je ustanovil časnike «Soča», «Primorski list», «Gorico». Ob novem socialnem gibanju je bil na I. katoliškem shodu v Ljubljani in od tedaj je bil v neprestani borbi z liberalizmom, ki sta ga širila Andrej Gabršček iz Gorice in «Edinost» iz Trsta. Poleg že omenjenih časnikov je dr. Gregorčič ustanovil v Gorici tiskarno, knjigarno ter slednjič Goriško Matico, da bi tako širil verski tisk v borbi z liberalizmom.

Gregorčič in naše gospodarstvo.

Dr. Gregorčič se je zavedal, da se bo narod lažje ohranil, ako bo gospodarsko trden. Zato je ustanovil Zadržno zvezo, Ljudsko posojilnico ter Centralno posojilnico.

Gregorčič in narodno šolstvo.

Že leta 1883. je ustanovil Gregorčič v Gorici prvi slovenski šolski razred. Iz te celice se je razvilo mogočno šolsko društvo «Šolski dom», ki je imelo v sami Gorici 4 poslopja z ljudskimi, obrtnimi šolami ter otroškimi vrčci. Značilna je ta primer: Družba sv. Cirila in Metoda in vse njene neštete podružnice, o katerih so čivkali vsi vrabci, ker so o njej pisali vsi časniki v Sloveniji, je imela par let pred vojno v svojih šolah na vsem Slovenskem le 80 otrok več nego Šolski dom v sami Gorici. Brez dvoma je dr. Gregorčič v delu za narodno šolstvo prvi mož med vsemi Slovenci.

Pa še drugo zaslugu ima dr. Gregorčič: da smo prišli Slovenci pod Av-

strijo do prve popolnoma slovenske državne gimnazije ne kje v Ljubljani, ampak v — Gorici. In prvo popolnoma slovensko učiteljske ni bilo v Ljubljani ali Mariboru, ampak v — Gorici.

Načelnik stranke.

Dr. Gregorčič je bil dolgo let vse do vojne načelnik Slovenske ljudske stranke. Po vojni je pustil politično življenje. Na prošnjo dr. Besednjaka je leta 1921. sprejel mesto deželnega odbornika, vršil svojo dolžnost vestno do zmage fašistov, nato pa je vzel od javnega življenja slovo.

Dr. Anton Gregorič je za Valentinom Staničem najodličnejši kulturni delavec na Goriškem. Sadovi njegovega dela pa so prišli v prid vsem Slovincem. Zato se brez razlike političnega mišljenja raduje ob njegovi zlati maši vse, kar slovensko čuti od Drave in Mure do Jadranskega morja. Tudi mi mu kličemo: Na mnoga leta!

Čudni nazori.

Tajnik političnega društva «Edinost» v Trstu, ki je adjutant g. dr. Wilfana, je v Idriji na shodu izrecno poudarjal, da med Slovani v Italiji ni ne kapitalistov ne proletarcev (revnih ljudi). Tako tudi piše dnevnik dne 30. decembra. Potemtakem smo Slovani v Italiji srednje premožni: nimamo bogatinov ne revežev.

Resnica je drugačna.

V resnici ve vsak človek, ki zna šteti do pet, da imamo med Slovani tudi kapitaliste, milijonarje, akcionarje bank, veleindustrije po mestih, po deželi pa imamo nebroj bogatinov, vojnih oderuhov in pijavk.

Mi ugovarjamo.

Ostro protestiramo proti Wilfanovemu tajniku, da med nami ni proletarcev. Po Trstu, v Gorici, v Idriji in po vsej deželi so raztreseni tisoči in tisoči revežev, usmiljenja vrednih. So družine, ki za božič niso imele toplega kosila, so družine, ki spijo na tleh, so družine, ki se ne morejo obleči, so očetje, ki ne vedo, ali bodo mogli drugi teden zaslužiti kruh za družino.

Zapeljivci!

Vse to vedo edinjaši, zlasti njih ožji pristaši-miljonarji, pa se upajo vendar neresnico trditi, ker menda mislijo, da je ljudstvo še vedno z glavo v 17. stoletju. Radi bi ljudstvo zapeljali, da bi ga lažje izmозgavali. Pa ne pojde!

ZANIMIVOSTI.

Zaveden fant.

Neki mlad fant nam je poslal iz Gorice dvanajst naročnikov ter tole pismo: «Dragi Mali list!» Oni dan sem nabral 8 naročnikov ter naročnino, danes ti pošiljam še 32 lir za 4 nove naročnike ter 2 liri na vrh od veselja, da sem nabral 12 naročnikov. Oprostite slabi pisavi in slabji slovenščini, a

kriv nisem jaz, ampak tisti, ki zatira naš jezik v šolah...»

Rekruti in «Mali list».

Iz Gorice nam pošilja slovenski mladenič: «Z nekim prijateljem, ki je pri vojaki v Rimu, sem se pogovarjal. Vprašal sem ga, kako mu gre, ali mu ni dolg čas tako daleč od domovine? Dejal je: Nikakor ne! Predno sem šel k vojakom, sem si naročil «Mali list» in «Naš Čolnič», katere preberem vselej od prve do zadnje črke. — Prijatelj, rekruti! Sedaj ko morate k vojakom, naročite si «Mali list» sedaj takoj, ne bo Vam žal.»

V nevarnostih na morju.

V indijsko mesto Madras je prišlo 15 ribičev, ki so bili 39 dni na morju brez sidra in kompasa; osem dni so bili brez jedi in pijače; v svojem 10 metrov dolgem čolnu so napravili najmanj 1000 km dolgo pot.

Zopet iznajdba.

Inžener Gui v Rimu je pokazal prijateljem nov izum, potom katerega se glas v telefonu desetkrat poveča.

Moderno človečanstvo.

V mesto Marseille se je pripeljala ladja «Car» s 400 tonami človeških kosti, ostanki žrtev pri zadnjih pobojih v Mali Aziji; kosti so namenjene za tovarniške svrhe. Ogabno, česa vsega se kapitalizem loti. Samo da bo kaj profita.

Koliko Židov je na svetu.

Židov je na Francoskem 0,4 odstotka, to se pravi: na 1000 prebivalcev pridejo štiri židi (njih politična moč je pa gotovo tako velika kakor ona ostalih 996); na Angleškem 0,7; v Belgiji 0,9; v evropski Rusiji 2,8 (28 na tisoč); Češko-slovaškem 3; Avstriji 4,5; Turčiji 4,5; Rumuniji 4,8; Ogrski 6,3; Poljski 12,5 (125 na tisoč; to se pravi: vsak osmi prebivalec na Poljskem je žid). V Sibiriji jih je 0,5; v Siriji 1; Palestini 11; v Argentini 1,2; v Zedinjenih državah 3; v Algiriji 1,3; Maroku 3 in v Avstraliji 0,3 odstotka.

Dvakrat strup.

Pred prazniki je bilo v Ameriki povpraševanje po prepovedanem alkoholu prav posebno veliko. Ponarejevalci živil seveda to na grd način izkoriščajo in dajo ljudem vse drugo, samo tega ne, kar bi morali. Na drugi strani pa tudi ljudje čez mero pijejo. Tako razsaja sedaj v Newyorku prava kuga zastrupljenja z alkoholom. Do Božiča so našli v samem Newyorku 26 tozadevnih smrtnih slučajev, 11 se jih je na Božič borilo še s smrtjo, 20 jih je bilo pa takih, ki bodo skoraj gotovo oslepli.

Naša pošta.

Iz Juršičev smo prejeli dopis v zelo koščljivi reči. Dopisnik se je pozabil podpisati s polnim naslovom. V tako resnih rečeh moramo imeti gotovost, zato ne moremo zaupati dopisniku, ki se nam ne zaupa.

Slavko Kjuder. Si že priden.

PODLISTEK

Dekle z Močevja

1. poglavje.

Še trenutek je sedel sodnik tiho, nato je vstal in šel okoli mize k tožiteljici. «Hvala,» je rekel in ji ponudil roko. Odložila je sveto pismo, stala tu in jokala in si brisala solze z zganjenim žepnim robcem.

«Hvala,» je še enkrat rekel sodnik in jo prijel za roko tako lahko in varno, kot bi bilo nekaj prav neznega in dragocenega.

2. poglavje.

Plemenita srca.

Nihče naj ne misli, da bi dekle, ki je preživelo tako težko uro pred sodnim stolom, moglo misliti, da je storilo kaj znamenitega. Nasprotno, mislila je celo, da se je pred vsemi ljudmi osramotila.

Ni pojmla časti, katero ji je skazal sodnik s tem, da je stopil k njej in ji stisnil roko. Mislila je, da pomeni to le konec razprave in da gre sedaj lahko domov.

Tudi ni opazila, da so jo ljudje prijazno pogledovali in da so ji nekateri hoteli stisniti roko. Hotela je hitro oditi. Spodaj pred vrati je vladala velika gneča. Bilo je konec razprave in vsi so hiteli na prosto. Stisnila se je k steni in je zadnja zapustila sodno dvorano. Mislila je, da morajo vsi oditi pred njo.

Ko je prišla končno ven, je stal voz Gudmunda Erlandsona naprežen pred vrati. Na njem je sedel Gudmund z vajeti v rokah in zdelo se je, kot da nekoga čaka. Ko jo je zapazil med ljudmi, ki so vreli iz dvorane, ji je zaklical: «Pojdi sem, Helga! Lahko se pelješ z menoj, saj imava isto pot.»

Toda, četudi je slišala svoje ime —

ni mogla verjeti, da bi klical njo. Saj ni mogoče, da bi jo hotel Gudmund Erlandson peljati. Bil je najbolj zal fant v vsej fari, mlad, lep in iz dobre hiše ter priljubljen pri vseh. Zato si ni mogla misliti, da bi hotel imeti z njo opravka.

Potegnila si je ruto globoko, na čelo in hitela mimo njega, ne da bi ga pogledala ali mu odgovorila.

«Ali ne slišiš, Helga, da se lahko pelješ z menoj?» je vprašal Gudmund in njegov glas je bil zelo prijazen. Toda ni ji šlo v glavo, da misli Gudmund resno. Mislila je, da jo hoče le na ta ali oni način zasmehovati in da čaka, kdaj se bodo začeli okoli stoječi smejati in krohotati. Prestrašeno in jezno ga je pogledala in hitela je proč, da bi bila čimprej tako daleč, da je smeh ne bi več dosegel.

Ko se je Gudmund odpeljal zjutraj od doma, je sedel sam na vozu. Toda

bil je zatopljen v prijetne misli in ni mu bilo dolgočas. Na približno pol poti se je peljal nimo revnega dekleta, ki je šlo zelo počasi in ki je bilo videti, kot da od trudnosti komaj premika noge. Bila je jesen, pot vsled dežja mehka in Gudmund je videl, kako se je pri vsakem koraku pogreznila v blato. Ustavil je voz ter jo vprašal, kam je namenjena. Ko je zvedel, da gre k poročni obravnavi, jo je povabil, naj prisede. Zahvalila se mu je in stopila zadaj na voz, kjer je bila trdno privezana vreča sena, prav tako, kot da se ne upa dotakniti rdeče plahte poleg Gudmunda. Sicer pa tudi on ni imel tega namena, da bi sedla poleg njega. Ni je poznal, toda domneval je, da je hči kakega revnega bajtarja in se mu je zdelo, da je dovolj časti zanjo, da sme sesti zadaj na voz. Ko so privozili do nekega klanca in je šel konj bolj počasi, se je začel

ANTI-KLERIKALIZEM

Preidem k tretji točki. Dr. Janez Čok je hotel posnemati »Slovenski Narod« ter je izlil svoj stari antiklerikalni strup iz sebe. Ako je hotel mene napasti, je moral napasti Ščeka, ne pa duhovnika Ščeka in ne venomer namenoma predstavljati in pristavljati naziv »duhovnik«. Ker je znano, kako rad goji dr. Čok antifarstvo, je že potrebno, da nekoliko pri tem postanemo. Preganjal je nekdanj dr. Jakob Ukmarja, ki se nikdar ni spuščal v osebne spore, ampak je vodil vselej le načelno borbo; preganjal je dr. Kreka, njegova organizacija ga je tod divjaško podila, njegovi somišljeniki onstran meje pa so ga pitali z narodnim izdajalcem. Do smrti. Po smrti pa kot farizeji romajo na Krekov grob z alnimi vencami.

Duhovnik in naš narod.

Nisem jaz poklican, da bi tu hvalisal delo duhovnikov za narod; tudi ni »Mali list« zato, da bi branil napake posameznih duhovnikov. Pač pa je umestno zavrniti Janezov antiklerikalizem in to na podlagi zgodovine, ki se ne da tajiti. Ne bom pridigal, ampak le našteval suha dejstva, zasluge duhovnikov za naš narod.

Naše slovstvo.

Prvi slovenski pesnik je bil Vodnik — duhovnik. Med prvimi pesniki in pisatelji slovenskimi je Mesko — duhovnik, Finžgar — duhovnik, Sardenko — duhovnik. Največji pesnik Slovanov v Italiji je Simon Gregorčič — duhovnik. Najelegančnejši (po vsebini in obliki) slovenski literarni časopis je bil Dom in Svet v dobi, ko ga je urejeval dr. Cankar — duhovnik.

Glasbeniki in pevci.

Časovno prvi slovenski glasbenik je bil Jakob Petelin — duhovnik. Moderni Sattner je — duhovnik. St. Premrl je — duhovnik. Ni je skoro veselice, kjer se ne bi izvajala ena ali druga skladba — duhovnika ali Vodopivca — duhovnika.

Ljudska kultura.

Največja slovenska ustanova za širjenje prosvete med narodom je Celovška Mohorjeva družba (poslala je med narod 10 milijonov knjig), in to je ustanovil Slomšek — škof. Gorisko Matico je ustanovil dr. Gregorčič — duhovnik. Urejuje jo dr. Pavlica — duhovnik. In Gorisko Mohorjevo družbo, ki je že prvo leto obstoja poslala med Hrvate in Slovence v Italijo 70.000 knjig, je ustanovil dr. Ličan — duhovnik. Največjo zvezo prosvetnih društev v Jugoslaviji (S. K. S. Z.) je ustanovil Krek — duhovnik. In največjo organizacijo izobraževalnih društev med Slovenci in Hrvati »Prosvetno zvezo« sijajno vodi prof. Terčelj — duhovnik.

Tisk za ljudstvo.

Ogromno večino časnikov — vzemimo le našo Primorsko — , kdo je ustanovil? Pred vojno: »Primorski list« je

ustanovil — duhovnik, ravnotako Soča, Gorico, Svetilnik, Zarjo itd. In »Edinost« sama se je ustanovila v hiši mežnarja pri Sv. Ivanu v Trstu. In edini slovenski družinski list »Mladiko« je ustanovil dr. Ličan — duhovnik, urejuje pa jo Fr. Finžgar — duhovnik, itd., itd.

In slovensko šolstvo?

Družbo sv. Cirila in Metoda je zasnoval — duhovnik. Slavno zvezo »Šolski dom« je ustanovil dr. Gregorčič — duhovnik. In prve slovenske šole med našim narodom so osnovali ter vodili — duhovniki. In na teh solah so bili (kakor zgodovina priča) prvi učitelji — duhovniki. Prvo popolno slovensko gimnazijo je ustanovil dr. Jeglič — škof. Prvo državno popolnoma slovensko gimnazijo smo imeli v Gorici: prioboril jo je Gregorčič — duhovnik. In prvo popolno slovensko moško učiteljsko je izvajal dr. Gregorčič — duhovnik. In prve slovenske knjige za gimnazijo je izdal dr. Jeglič — škof.

Kamorkoli pogledamo.

Prvi slovenski-nemški besednjak je omogočil in izdal Janez Wolf — škof. Prvi popolni slovensko-laški in laško-slovenski besednjak je izdal dr. Valja-

vec — duhovnik. Prvo slovensko tiskarno je ustanovil pred 100 leti Valentin Stančič — duhovnik. Prvi naš sociolog je bil dr. Krek — duhovnik. In mož, ki je povzročil, da je vse slovensko ljudstvo 1918. podpisalo jugoslovansko deklaracijo za združitev južnih Slovanov, je bil Jeglič — škof.

Ali se kaj?

Tisti mož, ki je prvi vzdignil glas za probujo istrskih Hrvatov, je bil Dobrila — škof. In med tremi borci za pravice Hrvatov v Istri sta bila Mandić — duhovnik in Spinčić — duhovnik. In mož, ki se je boril za obnovev glagolice ter ustanovil v ta namen »Staroslovensko Akademijo«, je bil dr. Mahnič — duhovnik. In prvi zavod za nesrečne gluhe in neme je ustanovil Stančič — duhovnik. In prvo sirotišče za slovenske sirote je ustanovil dr. Pavlica — duhovnik. In prvi slovenski dijaški konvikt (Alojzijevisče) je ustanovil Mahnič — duhovnik.

Kaj se Vam zdi, dohtar Janez? Povsod le far in samo far in zopet far. Je žalostno, pa resnično.

Eno vprašanje.

Gospod advokat dr. Čok: sedaj sem našteval jaz. Sedaj pa Vas prosim, da naštejte tak register dejanj Vašega stanu. Da ste mi zdrav! — Virgilij Šček.

januarja je bila pri sodišču prva razprava. Bila je odložena na dan 10. januarja, potem pa zopet na 12. Slednjiš so prišli na dan s predlogom, da bi dali 30%. Zastopniki upnikov so začeli kričati vsled tolike podlosti in zahtevali, da se pogajanja nehajo ter se otvori prisilni konkurz.

Cene v Trstu na debele. Pomaranče (100 kosov) 7—20 lir. Mandarini (100 kosov) 10—24. Limone (100 kosov) 6.70. Jabolka 80—300 kvintal. Orehi 420. Kostanj 150. Krompir 65—78. Kislo zelje 130—165. Zelje v glavah 70. Ohrovt 65—90. Čebula 60—90. Česen 700—1000. Repa 20—40. Kisla repa 60. Radič 180—320. Rdeči radič 200—340. Motovilec 240—320.

Beneške obligacije (vojna odškodnina) se prodajajo na borzah po srednji ceni 80%. Dne 13. jan. je bila srednja borzna cena 80.83.

Št. Peterski sejmi. — Sejmška uprava nam je poslala popravek, ki se tiče navedbe sejmov v Koledarju Mohorjeve družbe. Tam stoje pomotoma krive navedbe. Redni mesečni sejmi so v Št. Petru dne 10. vsakega meseca. Le ako je ta dan nedelja ali praznik, se vrši semenj naslednj dan. Velik semenj je tudi na praznik sv. Petra in Pavla 29. junija, a takrat samo kramarski. V »Ljudski pratiki« so mesečni sejmi pravilno zabeleženi.

Po čem je lira?

Dne 14. januarja si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 39.— L.
za 100 č. kron — 71.60 L.
za 100 fr. frankov 127.— L.
za 100 avstr. kron — 3.92 st.
za 1 dolar — 23.75 L.
za 1 funt — 114.20 L.

Kako se resnica poje.

(Narodna pesem. Za predpustno premišljevanje).

Žena v gostilno pride,
moža lepo pozdravi:
»Pijančke ti napajaš,
za sladko vince dajaš,
jaz pa sirota nimam soli«.

*

Sin v gostilno pride
očeta lepo pozdravi:

»Konjičke ste prodali,
za sladko vince dali,
jaz pa sirota moram po svet«.

*

Hči v gostilno pride,
očeta lepo pozdravi:

»Dve let' ste me možili,
vso doto ste zapili,
jaz pa sirota nimam moza«.

*

Vsa hiša je nesrečna,
kjer je pijača večna,
kjer je pijanček,
pijanček gospodar.

Mali list v vsako hišo, v vsako slovensko družino!

GOSPODARSTVO

Vinska kontrola.

Ponekod je finančno oblastvo izvršilo vinsko kontrolo v svrhu preizkušnje o pristnosti vina. Ker se znajo te kontrolne preskušnje pomnožiti, bo dobro, da seznanimo bralce z vinskim zakonom.

Vinski zakon.

Izdan je bil zakon 12. aprila 1917. stev. 729; kraljevi odlok za varstvo vin je bil izdan 14. septembra 1924., stev. 1374. Kontrolo imajo izvrševati finančni uslužbenci, orožniki ter davčni agenti. Ti imajo pravico, da od vsakega vinskega prekupčevalca ali krčmarja proti plačilu dobijo vino za preskušnjo.

Globe.

Ako je gospodar odsoten ali ako se brani, se izvrši kontrola uradnim potom. Kdor se brani, zapade globi 50 do 200 lir. Tudi če je vino na transportu, ga sme finančar zahtevati na preskušnjo.

Vinska preskušnja.

Preskušnja se vrši v kakem kemično-kmetijskem uradu ali drugod. Ako se izkaže, da vino ni pristno, tedaj mora uradnik, ki je to ugotovil, naznaniti slučaj finančni intendanci, ki sme vino takoj zapleniti, naj se nahaja kjer si bodi.

Kazni.

Produkcija ali prodaja nepristnih vin se kaznuje z občutnimi globami in po drugem padcu v ta greh se kaznuje z zaporom 3 do 6 mesecev ter z ukinjenjem

obrti ali licence. Razsodba se objavi na stroške obsojenca v dveh časnikih ter na občinski deski.

Rekurzi.

Ko dobiš odlok o kazni, imaš 15 dni časa za rekurz na sodnijo. Ako pa se pritožiš proti kemični analizi, češ da je krivična, moraš istočasno prositi za novo preskušnjo potom kemične analize. Priloži rekurzu pobotnico, da si zakladnici (Tesoreria) izplačal 100 lir za vsak vinski vzorec za stroške preskušnje. Ako je nova preskušnja ugodila tebi ter našla da je vino pristno, ti oblastvo vrne vplačani znesek. (Šček V.)

Kaj je z Jadransko banko?

Odkar je banka zaprla urade in ustavila delovanje, so se vršila pogajanja za konkordat ali sporazum med zavodom in upniki. Zavod je prvotno ponudil 20 od sto, to se pravi, da bi vsak vložnik dobil od 100 lir vložnega kapitala samo 20 lir. Ta predlog so vsi smatrali za nezadosten. Še več: nesramno je bilo od upravnih svetnikov, ki so milijonarji, da so se hoteli popolnoma odtegniti svoji dolžnosti. Njihova dolžnost je, žrtvovati vse, da se ljudem povrne škoda. Saj upravni svetniki so tudi po zakonu odgovorni za škodo.

Kasneje se je govorilo, da bodo obljubili 60 od sto. Vendar se zdi, da so le zavlačevali vsa pogajanja, da so morda med tem še kaj poskrili. Dne 8.

Gudmund razgovarjati. Rad bi vedel, kako ji je ime in odkod je. Ko je slišal, da ji je ime Helga in da je doma z Močevja, je postal nemiren.

»Ali si bila vedno doma ali kje v službi«, je vprašal. Odgovorila mu je, da je bila zadnje leto doma, prej pa v neki službi.

»Pri kom pa?« je zelo naglo vprašal Gudmund. In zdelo se mu je, da je precej časa trajalo, preden je dobil odgovor.

»V Sternhofu, pri Martensonu«, je rekla končno prav tiho, kot da bi ji bilo najljubše, da je ne bi slišal. Toda Gudmund je slišal.

»A tako, ti si torej tista«, je rekel, a ni izgovoril stavka do konca. Obrnil se je stran, vzravnaval se je in ni več spregovoril besedice z njo.

Gudmund je udaril po konju, glasno klel slabo pot in bil videti prav slabe

volje. Nekaj časa je dekle molčalo, kmalu pa je čutil Gudmund njeno roko na svoji rami.

»Kaj hočeš«, je vprašal, ne da bi okrenil glavo. Prosila ga je, naj ustavi, da bo stopila z voza.

»Zakaj pa?« je rekel Gudmund s prezirljivim glasom. »Ali se ne pelješ dobro?«

»Da, hvala, toda rajši hodim«. Gudmund se je bojeval nekaj časa sam s seboj. Jezilo ga je, da je baš danes povabil tako, kot je Helga, naj se pelje z njim. Toda vseeno se mu je zdelo, da je sedaj, ko jo je že vzel na voz, ne more zapoditi.

»Ustavi, Gudmund!« je reklo dekle vnovič. Govorila je odločno in Gudmund je nategnil vaje. »Če hoče na vsak način izstopiti«, si je mislil, »potem je pač ne bom silil, da bi se peljala proti svoji volji«. Skočila je z

voza, še preden se je konj popolnoma ustavil.

»Mislila sem, da veš, kdo sem, ko si mi rekel, naj prisedem«, je rekla, »drugače bi sploh ne stopila na voz«. Gudmund je rekel kratko: »Z Bogom!« in je peljal dalje. Imela je pač vzrok misliti, da jo pozna. Saj je večkrat videl dekle z Močevja še kot otroka; seveda spremenila se je, ko je dorasla. V začetku je bil vesel, da se je iznebil sopotovalke, toda polagoma je postajal nezadovoljen sam s seboj. Sicer res skoro ni mogoče drugače ravnati, vendar ni bil rad napram komu neprijazen.

Kmalu nato, ko se je Gudmund ločil od Helge, je zavil s ceste po ozki poti navzgor in je prišel do krasne, velike hiše. Ko je Gudmund ustavil, so se odprla hišna vrata in ena izmed hčera se je prikazala na pragu. Gudmund je snel klobuk, je pozdravil in pri tem

mu je švignila lahna rdečica v obraz. »Ali je mogoče gospod župan doma?« je rekel.

»Ne, oče se je peljal k poročnim razpravam«, je odgovorila hči.

»Tako, torej je že odšel«, je rekel Gudmund. »Prišel sem le vprašat, ali bi se gospod župan hotel peljati z menoj, zakaj jaz grem tudi k obravnavam«.

»Oh, oče je vedno silno točen«, je tožila hči.

»Sicer pa ni nikake škode«, je rekel Gudmund.

»Oče bi se gotovo rad peljal s tako krasnim konjem in na tako zalem vozu«, je menila deklica prijazno. Gudmund se je malo nasmehnil, ko je slišal pohvalo.

»Sedaj moram pa zopet dalje«, je rekel.

»Ali ne boš stopil nič v hišo, Gudmund?« (Dalje prihodnjik).

Kaj nam z dežele pišejo

IZ SEŽANE.

Pred dvema mesecema smo dobili Sežanci novega občinskega komisarja, bivšega avstrijskega uradnika. Prejšnji komisar Rumer je odstopil, baje na pritisk tukajšnjih komunistov. Čas bi bilo že, da bi bile razpisane občinske volitve, ker Sežanci smo že siti raznih paš in vladnih komisarjev, ki napravljajo občini samo nepotrebne stroške. — «Legin otroški vrtec» je šel zaenkrat v naši občini «rakom žvižgat», na veliko žalost naših odpadnikov. Dobili smo tudi novo poštarco, neke iz Kalabrije, katera uraduje s polzevo naglico ter se kaj rada prepira s slovenskimi strankami. — V soboto, dne 3. t. m. je nastal požar v Orleku, pri posetniku Josipu Stojkoviču na št. 16, in sicer ob 3. uri popoldne. Zahvaliti se je pridnim vaščanom in sežanskim gasilcem, kateri so prišli kmalu na lice mesta, da se ni požar razširil na sosednja poslopja. Pogorel je samo del hiše gori imenovanega posestnika, ki pa je zavarovan; škoda baje ni velika.

BARKA.

Preteklo nedeljo je priredila veselico naša Marijina družba pod vodstvom postrtovalnega g. z Vatovelj Ant. Cerarja. Na sporedu je bila ganljiva Krekova enodejanka «Ob vojski», petje in deklamacije. Vkljub temu, da so nekatere igralke prvokrat nastopile na odru, so vse pogodile svoje vloge dokaj dobro. Posebno dobro je bila izpeljana vloga obupane vdove, ki je s svojim nastopom privabila mnogim gledalcem solze v oči. V nedeljo smo videli, kako so naši vaščani navdušeni za slične prireditve. Pred vojno smo imeli vzorno pevsko in bralno društvo, ki je bilo za vzgled vsem v sosesčini. Vsled vojne je društveno življenje zaspalo in spi še danes. Ali ni greh, da zgublamo dolge zimske večere po krčmah in vaških ulicah, ko imamo na razpolago prostore in knjige in ko smo tako potrebni izobrazbe kot nikoli? Naš jezik preganjajo, naše šole zapirajo. Ali bomo mi držali roke vkrizem, ko drugi podirajo to, kar so naši dedje v stoletju zgradili? Ali bomo dopustili, da mati ne bo več razumela svojih otrok? Ne, nikdar! Kulturno društvo ima nalogo, da vzgoji mladino v pravem krščanskem in narodnem duhu; da vzgoji značajne fante in dekleta, kakor jih zahtevajo časi. Zatorej obnovimo oziroma ustanovimo društvo pod okriljem «Prosvetne zveze v Gorici», ki nam bo brez dvoma nudila pomoč.

ŠKOPLJE pri Divači.

Iz naše vasi pobira milodare neki posestnik s pretvezo, da mu je velik in debel prešič poginil. Resnica je pa ta, da mu je poginil majhen pusek, vreden 70 lir. Koliko posestnikov je bolj potrebnih, ki žive v slabših razmerah, pa ne hodijo beračit zaradi take malenkostne nesreče. Temu posestniku se zdaj edini sin ženi in mož je pogruntal, kako priti do denarja za to priliko. Župan, dobra, usmiljena duša mu je naredil potrdilo in mož hodi po vsem okraju. Videli so ga baje v Postojni in po vremski fari. Darujejo mu taki reveži, katerim bi on moral darovati. Laže tudi, da je bil okraden; tatovi da so mu odnesli mast, maslo, jajca, sploh vse fine reči za očet. Torej pozor pred takim!

VOJŠČICA.

Gotovo si bo kdo mislil, kje je ta vas, ker se tako redko kaj sliši o nji. Temu povemu, da je blizu nekdanje fronte. Polja in travniki so opustošeni; ljudje pridno popravljajo in delajo in tako se ne utegnejo oglašati v svet. Povsod se sliši, da se ustanavljajo mladinske organizacije, v katerih se goji izobrazba s čitanjem, predavanji, dramski predstavi itd. Pri nas smo žalibog še zelo zanemarjeni v tem pogledu. Tudi cerkveno petje bi se moglo

izboljšati. Zgani se, mladina! V vasi imamo tudi podporno društvo živinorejcev, ki le slabo životari. Manjka slovnosti in vneme za organizacijo. In vendar ima tako društvo velik gospodarski pomen. Naj bi se torej tudi pri tej reči izboljšalo. Na dan vsi! pokazimo svetu, da se tudi pri nas gibljemo. — **Vaščani, ŠKOCIJAN pri Divači.**

Konečno se je uresničilo naše hrepenenje. Dne 6. t. m., na praznik Sv. treh kraljev smo si ustanovili prosvetno društvo. Ime smo mu dali «Jamska vila». K društvu je pristopilo 65 članov, med njimi tudi mnogo mož. Na odbo-rovi seji smo sklenili, da društvo pristopi k «Prosvetni zvezi» v Gorici. Ob ti priliki smo sprejeli v svoji sredi tudi zastopnika «Prosvetne zveze», g. inž. Rustjo. Pozdravil je društvo v imenu zveze ter v svojem predavanju očitno temelje, na katerih sloni matica naših društev. G. inženirju se še enkrat zahvaljujemo za njegov trud. Bog plačaj! — A vi, fantje iz Vremske doline, ki ste z nami enih misli in enega srca, tudi za vas se je ustanovilo to društvo! Zatorej pridite k nam, pozdravljeni v naši sredi!

SEŽANA.

Odbor Gasilnega društva, naznanja že sedaj, da se uprizori dne 1. in 2. februarja t. l. zanimiva drama «Moč teme» Leva Tolstega. Začetek se pravčasno objavi. Prosijo se vsa bližnja društva, da ista dva dni ne prirejajo veselice.

TOMAJ.

Javna knjižnica pevsko-bralnega društva «Tomaj» v Tomaju.

Tomajsko društvo priporoča slavnemu občinstvu svojo knjižnico, ki razpolaga s precejšnjo zbirko raznovrstnih knjig. V dolgih zimskih večerih potratni marsikdo mnogo prostega časa, ki bi ga mogel s čitanjem dobre knjige brezdvomno koristno izrabiti ter se pri tem še razvedriti in zabavati. Posebno mladina, ki je v sedanjih razmerah zelo izpostavljena vplivu tujega jezika in slabih tovaršij, naj z dobrim čitvom neguje svoj materini jezik in se varuje slabih svetovalcev. Kdor nima knjig, naj si jih o prvi priliki preskrbi v omenjeni knjižnici, kjer si bo proti neznatnim stroškom mogel preskrbeti knjigo, ki mu je po volji.

Knjižnica posluje vsako nedeljo in praznik od 1-2 h popoldne v društvenih prostorih v hiši št. 11. Prispevek za obrabo knjig znaša 20 stotink za neude. Društveni udje dobe knjige do preklica brezplačno. Zatorej po knjige stare in mlado iz vasi in okolice!

Vse hvale vredna misel se je sprožila med nekaterimi člani P. B. D. T. v T., namreč, da bi si s sosednimi knjižnicami pozamenjali nekoliko knjig. Naprimer tisti čitatelji, ki so prečitali knjige iz dobriške knjižnice bi jih dobili iz Tomaja in obratno. Zato bi bilo potrebno, da bi se vodstva dutovske, kriške, dobriške in tomajske knjižnice zbrala na posvet v tej zadevi.

«Agitatorični odsek»

Hrvaško-slovenska skupnost.

Veličastna misel! Dočim je veliki Slomšek ustanovil Mohorjevo družbo le za Slovence, so goriški Slovenci zamislili širšo ustanovo: Mohorjevo družbo za Slovence in Hrvate v Italiji, da tako dokažejo edinstvenost med obema narodoma. Tako se delijo letošnje Mohorjeve knjige v slovenske in hrvaške. Slovenske knjige so: Koledar, Gospodarska čitanka, Na Indijo, Preužitkarji ter Imenik. Hrvatoma pa je poskrbela Mohorjeva družba tele knjige: 1. Koledar, 2. Gospodarska čitanka, 3. Hrvatska istarska pjesmarica, 4. Uzor-selo, 5. Tri pripovijetke. — Slovenska naklada znaša 13.000, hrvaška 1200, skupno 14.200 po 5 knjig to je 61.000. Torej je razdala Mohorjeva

družba letos 61 tisoč knjig med naš narod v Italiji. To delo se bo pravilno cenilo šele čez nekaj desetletij. Značilno je, da so «Novice» in «Edinost» imenovali Mohorjevo družbo, ki si je naredila tako plemenito nalogo, za razkolniško družbo. Mohorjeva družba gre seveda preko tega.

Pepo iz Koludrovice.

Prmejviere de sn biu prou jez. Vejste, ku sn brau Male list, sn pogliedou malu tude čie u tiste jenserate jen sn jeh brau. Hmale sn pršu do anga, ke se je klicou, kejs viem kaku, mejnde Vindisspak. Dej de užupe use kuoze, uod kunce jen uod psa jen sploh use kuoze. Uod vesele sn skuoču jen daju: Vejs, Matilda, tisto mačko, ke jo je striceu ps striesu, sn uodru, jen kuoza se šeši guor na ganke. Puoslou je bom čie u Trst anme muože, ke se piše, se me zdi, Vindisspak, tu se prau, de po krajnski guyor. Pej je riekla Matilda: «Nej buo spik al spak, ti le mačko pruodej, sej vieš, de se ze su nimam.» Jen je šla mačka po puoste u Trst; ano liro jen štierdeset sn plačou ze taksuo jn spravu recepis u pratkuo. Uosn dan je pasalu jen šie ni blu dnarja, sn se vre bau; de ne buo neč. Pej an dan, ku smo z Matildo riepou čistle ne brjači, se prkaže pr kaluone postier. Sn mislu, de me nie-se pedeset lir, jen b biu hmale uod vesele skuoču u kado, kamor se je prala riep. Ma je bla druga riec. Le pošlšte, kej me je pisou tiste Pinčspak ses Trsta:

«Šjor Pepo de Koludrovissa! El suo gato ga un malore de L 4.—. Ko ke la vjen a Trjeste, la vjen de mi, ke mi ge pagero, ke že peka mandar per posta.» De he te te črni vzeu, sn riekli. Sez Malem listam se mienis po slovensku, sez manuo pej parla taljan. Le čak me, kadr buo spiet striceu ps kašno mačkou striesu, bom drgaž usafou.

Tiskarna Spazzal.

Dr. A. Grusovin

v Gorici: Piazza Vittoria
(Travniki) v hiši Paternolli 21

Specijalist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

Podpisani naznanja velec. duhovščini in cenj. občinstvu, da se je tvrdka Toffoletto C.o pri kateri je on sedeloval kot sodrug razšla in, da je podpisani prevzel sam trgovino, katero mu bode vodila gospodična

Antonija Guštin.

Trgovina je bogato založena in razni predmeti se bode prodajali po zmer-nih cenah. Upam, da mi velec. duhovščina in cenj. občinstvo pokloni svoje zaupanje.

VITTORIO FORTUNATO.

Novo pogrebno podjetje Trst

Corso V. E. III, št. 47.

Prevoz mrljcev na vse kraje. Raznevrstni pogrebi. Prodaja vsakovrstne lesene in kovinaste krste, sveže in umetne vence, nagrobne svetilke in sploh vse mrtvaške predmete. Cene zmerne, postrežba točna.

TRGOVINA jestvin in zelenjave, svežega in suhega sadja, izvrstnega vina v steklenicah i. t. d. cenjenemu občinstvu se priporoča lastnik

Angel Gregoris — Trst

VIA COMMERCIALE 330

Postrežba na dom!

Cene zmerne!

Zobozdravniški ambulatorij

Zobotehnik

M. Godina

Via Genova št. 13 prve nad.

TRST

od 9-1, od 3-7

— ob nedeljah od 10-12 —

Dr. Ettore D'Ossvaldo

GORICA

Corso Verdi 24 (Trgovski dom).

Specialist za očesne bolezni

Perfekcioniran na dunajski kliniki.

Ordinira od 10-12 in od 3-4.

Ceneno Česko Postelino Perje!

Kilogram sivega eufane-ga perja Lir 16., polbele-ga Lir 24., belega Lir 28., boljsega Lir 34. in Lir 39.

mehkega kot puh (weich wie Daune) Lir 49. in Lir 58., najboljša vrsta Lir 68. Razpošilja se po povzetju od vsote Lir 100.— naprej colnine prosto, poštnine prosto, zamenjava in vrnitev blaga do-voljena. Vzorci brezplačno. Dopisi samo na: Benedikt Sachs, Lobež št. 623 pri Plzenju — Češka. Poštni paketi rabijo iz Češke v Italijo okrog 14 dni.

Najvišje cene
plačujem za

KOŽE

kun, zlatice, lisice

dihurjev, vider, jazbecov, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16
Sprejemajo se pošiljkatve po pošti.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vreč. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrda Gastone Dolinar, Trst — Via Ugo Polonio 5.

MLEKARICE in preprodajalke zaslužijo lahko Lir 10.— do 15.— dnevno, obrnivši se na Kmetijsko - Trgovsko Društvo - Trst, via Raffineria 4.